

Aldona Andrzejewska

Stawiec, st. 1, gm. Lubanie, woj.
włocławskie, AZP 46-46/23

Informator Archeologiczny : badania 30, 311-312

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- przy zachodniej ścianie części pałacowej obiektu, obok wejścia do piwnic, stwierdzono występowanie śladów urządzeń wodnych (murki, instalacje) z XVII i XVIII w., związanych z funkcjonującym tu stawem lub fosą,

- w fosie (stawie) rozpoznano warstwy związane z porządkowaniem obiektu po pożarze z 1824 r., udokumentowanym źródłami pisanymi.

Datowanie części pałacowej obiektu wymaga potwierdzenia poprzez przeprowadzenie badań we wnętrzach piwnic i na dziedzińcu obiektu. Badania będą kontynuowane.

SPYTKOWICE,

Zamek, st. 41,
gm. loco,
woj. bielskie,
AZP 103-52/-

• zamek nowożytny (XVI-XVII w.)

Nadzór archeologiczny wykopu budowlanego na dziedzińcu zamkowym, przeprowadzony przez mgr. Mariana Myszkę (Pracownia Archeologiczna, M. Myska, Kraków), z udziałem mgr inż. arch. Marii Bicz-Suknarowskiej. Finansowane przez Archiwum Państwowe w Krakowie. Dziewiętnasty sezon badań. Wykop, usytuowany wzdłuż muru kurtynowego zamykającego założenie od północy, miał powierzchnię około 50 m².

Wykop przecinał nasypy gruzowe z XIX i XX w. o miąższości ponad 3 m, a tylko na niewielkiej przestrzeni nasypy gliniaste z XVII w. Nie osiągnięto stropu calca ani żadnego poziomu użytkowego (stratygrafia stanowiska jest jednak dobrze rozpoznana w wyniku systematycznych badań wykopaliskowych w latach 70.). Pod nasypami odkryto relikt nieznannej budowli, dostawionej do muru kurtynowego, którego chronologię określa się na XVII w. Odsłonięto fragmenty murów kamiennie-ceglanych o grubości 1,2 m, które miały od strony zewnętrznej odsadzki szerokości 30-35 cm, stanowiące oparcie dla sklepienia. Zakres i charakter przeprowadzonych badań nie pozwala na sprecyzowanie planu, funkcji i chronologii odkrytej budowli. Zebrano ułamki naczyń i kafli z XVII-XVIII w. oraz fragmenty kamiennych detali architektonicznych.

Materiały pozostawiono w zamku w Spytkowicach. Badania zostały zakończone.

STAWIEC, st. 1,

gm. Lubanie,
woj. wrocławskie,
AZP 46-46/23

- osada grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielsko-polgarskiej (neolit)
- osada kultury łużyckiej (V okres epoki brązu – okres halsztacki C)
- cmentarzysko kultury łużyckiej (V okres epoki brązu – okres halsztacki C)
- osada kultury przeworskiej (środkowy i późny okres przedrzymski)
- dwór staropolski (XVII-XVIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z budową gazociągu tranzytowego, przeprowadzone w sierpniu i wrześniu przez dr Aldonę Andrzejewską (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego i Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Łodzi). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 2470 m².

Warstwa humusu osiągała miąższość od 10 do 35 cm. Pod nią w części zachodniej (odcinki 1-7) i wschodniej (odcinki 14-19) wykopu znajdowała się calcowa glina morenowa, w którą zagłębione były obiekty pradziejowe i nowożytne. W obrębie odcinków 8-12, poniżej humusu, natrafiono na relikty warstwy nowożytnej o miąższości od 5 do 30 cm. Z tym poziomem osadniczym, datowanym na XVII i XVIII w., związane są 53 obiekty, w tym budynki dworskie, piwniczka, kuchnia dworska, chałupa, budynek gospodarczy, paleniska, piece kopułowe, wędzarnie, doły śmietnikowe i negatywy słupów. W obrębie odcinków 13 i 14 wyeksplorowano częściowo podwalinę prawdopodobnie drewnianego dworu (obiekt 1): cały odcinek ściany północnej (8,6 m), fragment ściany zachodniej (10,6 m) oraz narożniki północno-zachodni i północno-wschodni. Podwalina zbudowana była z jednej warstwy glazów o średnicy około 60-80 cm i stanowiła pozostałość niepodpiwniczzonego, dwutraktowego budynku. Przy ścianie zachodniej znajdowała się niewielka piwniczka (obiekt 3), a pod traktem zachodnim piwnica ceglana (obiekt 4). Odkryto częściowo 2 pomieszczenia szerokości 2,4 m, przykryte kolebkowo. Grubość murów posadowionych na jednej warstwie kamieni łączonych zaprawą wapienną i gliną, wznoszonych od strony wewnętrznej pomieszczeń, wynosiła około 54 cm, wysokość do nasady sklepienia 1 m, długość odsłoniętej w całości zewnętrznej ściany północnej – 6,44 m. W pierwszym pomieszczeniu znajdował się ceglany podest schodów wiodących na I kondygnację, do drugiego prowadziło przejście, zachowane w postaci węgaru drzwiowego. W odległości około 9 m na zachód od dworu odkryto drewnianą kuchnię dworską z piecem kopułowym zagłębionym w podłogę (na ruszcie i pod nim zachowało się kilkadziesiąt naczyń – interesujący zbiór form używanych w tym okresie). Pozyskany

z warstw i obiektów materiał nowożytny to 700 fragmentów naczyń glinianych, ceramika budowlana (cegły, dachówki, płytki posadzkowe), kafle piecowe, szkło okienne tafłowe, gwoździe, szkło naczyniowe (butelki, szklance) oraz kości zwierzęce. Zastanawiająca jest wśród naczyń przewaga form wypalanych w atmosferze redukcyjnej, charakterystycznych dla późnego średniowiecza, oraz znaczny procent czerwonych i gliniastych, wypalanych w zaawansowanej technice utleniającej, bez polewy i z polewą, oraz malowanych w poziome pasy. W obrębie odcinków 8–10 odsłonięto pozostałości warstwy o miąższości 3–15 cm, związanej z osadnictwem przeworskim, datowanym na środkowy i późny okres przedrzymski. Odkryto 21 obiektów tej kultury: piec kopułowy, jamy zasobowe (w rzucie kołiste lub prostokątne, często o pionowych ścianach), paleniska o konstrukcji kamiennej i dolki posłupowe; nie odkryto zabudowy mieszkalnej. Z warstwy i obiektów pozyskano 743 ułamki naczyń glinianych, wśród których zarejestrowano charakterystyczne formy baniaste i dwustożkowate, o silnie facetowanej krawędzi, z przewężonymi, iksowatymi uchami; misy z odgiętym na zewnątrz brzegiem; małe kubki z uchami i naczynia zasobowe o chropowatej, obmazywanej powierzchni barwy jasnobrązowej. Odsłonięto 34 obiekty kultury łużyckiej z V okresu epoki brązu i okresu halsztackiego C – groby jamowe, grób popielnicowy, paleniska i dolki posłupowe. Wydobyto z nich 748 ułamków ceramiki (kubki z jednym uchem ornamentowane poziomymi żłobkami lub bez ornamentyki, misy o rozchylonych, prostych krawędziach, chropowate, baniaste garnki z prosto uformowanymi brzegami, amfory z prostymi, cylindrycznymi szyjkami lub lekko zachylonymi do wnętrza, misy z wychylonymi brzegami i jednym lub dwoma uchami) oraz sporadycznie narzędzia krzemienne. W części zachodniej badanego obszaru natrafiono na ślady osadnicze grupy brzesko-kujawskiej z neolitu środkowego: zagłębioną w podłożu chałupę (3 x 5 m) z paleniskiem w środku, paleniska i jamy zasobowe. W wypełnisku chałupy znaleziono 398 fragmentów naczyń wykonanych z gliny schudzonej domieszką kamiennego tłucznia (m.in. charakterystycznych mis o ostro zaznaczonym załomie brzuśca, zdobionym guzkami i naktuciami pod krawędzią, baniastych garnków z uchami lub imitującymi je plastycznymi guzkami), rogową motykę, kamienną siekierkę, narzędzia krzemienne, figurkę zwierzącą z piaskowca, przęślik gliniany. Z pozostałych obiektów wydobyto 221 fragmentów naczyń i 82 zabytki krzemienne (wióry, odłupki, odpady produkcyjne). Odkryto również 76 obiektów (51 dołków posłupowych, paleniska i jamy zasobowe), których datowanie jest niemożliwe, ze względu na brak materiału zabytkowego w wypełniskach. Niektóre dolki tworzą układy regularne, które można wiązać z relikdami zabudowy mieszkalnej lub gospodarczej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

STERKOWIEC, st. 5,
gm. Brzesko,
woj. tarnowskie,
AZP 104-63/37

• ślady osadnictwa nowożytnego
Sondażowe badania wykopaliskowe w związku z budową autostrady A4, przeprowadzone w dniach od 20 do 21 października przez mgr. Marka Cwetscha (Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Założono 5 wykopów o łącznej powierzchni 1 ara.

Grubość warstwy ornej wynosiła 25–30 cm (brunatna, spiaszczona glina), pod nią zalegał rudawy piasek. Wykopy były całkowicie jałowe. Istnienie stanowiska Sterkowiec 5 jest wątpliwe.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Tarnowie.

Stodzew, st. 1,
gm. Trojanów, woj. siedleckie

patrz: wczesna epoka żelaza

Stołpie, st. 1,
gm. Chełm, woj. chełmskie

patrz: wczesne średniowiecze

Sulejów, opactwo cysterskie,
gm. loco, woj. piotrkowskie

patrz: późne średniowiecze

Szarów, st. 4,
gm. Kłaj, woj. krakowskie

patrz: neolit